

تنوع‌طلبی جنسی، رضایت جنسی و گرایش به بی‌وفایی

نجمه بلاغی^۱، مهدی احمدی*^۲

چکیده

مقدمه: هنوز در هزاره‌ی سوم، خانواده هم‌چنان به عنوان زیربنایی‌ترین نهاد جامعه به شمار می‌آید و استحکام بنیان آن از موضوعاتی است که در همه فرهنگ‌های جهان، به آن توجه ویژه شده و برای نگهداری آن، تلاش‌های فراوانی می‌گردد. سازمان جهانی بهداشت نیز خانواده را به عنوان عامل اجتماعی نخستین، در افزایش سلامت و بهزیستی نوع بشر معرفی کرده است. در درازای تاریخ، ازدواج به عنوان یکی از مهم‌ترین و عالی‌ترین آیین‌های اجتماعی، برای دست‌یابی به نیازهای عاطفی و امنیتی افراد بالغ، همواره مورد تأکید بوده است. ازدواج رابطه‌ای انسانی، ظریف، پویا و هم‌چنین پیچیده می‌باشد. پژوهش‌های پیشین، با توجه به اهمیت فراوان ثبات خانواده و استحکام روابط زناشویی، آن‌ها را دارای ارتباط معناداری با سازه‌های رفتار جنسی می‌دانند.

روش پژوهش: در این پژوهش، رابطه‌ی میان تنوع‌طلبی جنسی، رضایت جنسی و گرایش به بی‌وفایی (خیانت زناشویی)، در زنان و مردان متأهل بررسی شد. در این بررسی، به ۴۴۴ زن و مرد متأهل، به تعداد برابر، ساکن در شهر تهران، که دارای معیارهای ورود به نمونه بودند، پرسش‌نامه‌های تنوع‌طلبی جنسی، گرایش به بی‌وفایی در یگوتاس و رضایت جنسی لارسون ارائه شد. سپس داده‌های به‌دست آمده با روش آماری آزمون همبستگی و تحلیل رگرسیون تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان می‌دهند که تنوع‌طلبی جنسی و رضایت جنسی، پیش‌بینی کننده‌ی گرایش به بی‌وفایی هستند.

نتیجه‌گیری: می‌توان نتیجه گرفت که افزایش رضایت جنسی افراد در پیمان وفاداری، می‌تواند گرایش به بی‌وفایی را در آنان کاهش دهد.

کلیدواژه‌ها: تنوع‌طلبی جنسی " خیانت زناشویی " رضایت جنسی " گرایش به بی‌وفایی "

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۲/۲۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۱۲/۱۲

استناد: بلاغی ن، احمدی م. تنوع‌طلبی جنسی، رضایت جنسی و گرایش به بی‌وفایی، فصلنامه خانواده و بهداشت، ۱۳۹۸؛
۹۰-۱۰۵: (۴)۹

^۱ گروه روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران

^۲ پژوهش‌کده‌ی علوم رفتاری، تهران، ایران (نویسنده مسئول) Mehdi.ahmadi1024@gmail.com

هنوز در هزاره‌ی سوم، خانواده هم‌چنان به عنوان زیربنایی‌ترین نهاد جامعه به شمار می‌آید و استحکام بنیان آن از موضوعاتی است که در همه فرهنگ‌های جهان، به آن توجه ویژه شده و برای نگهداری آن، تلاش‌های فراوانی می‌گردد. سازمان جهانی بهداشت نیز خانواده را به عنوان عامل اجتماعی نخستین، در افزایش سلامت و بهزیستی نوع بشر معرفی کرده است (۱). در درازای تاریخ، ازدواج به عنوان یکی از مهم‌ترین و عالی‌ترین آیین‌های اجتماعی، برای دستیابی به نیازهای عاطفی و امنیتی افراد بالغ، همواره مورد تأکید بوده است. ازدواج رابطه‌ای انسانی، ظریف، پویا و هم‌چنین پیچیده می‌باشد (۲). انسان‌ها به دلایل گوناگونی ازدواج می‌کنند. در کنار نیازهای جنسی که از نیازهای نخستینی هستند، عشق، امنیت اقتصادی، امنیت فیزیکی، امنیت عاطفی، احساس آرامش و فرار از تنهایی نیز، برخی از نیازهایی هستند که گرایش به ازدواج را سبب می‌شوند (۳).

ازدواج باعث افزایش سلامتی و نشاط افراد شده و ناسازگاری و ناراضی زناشویی پس از ازدواج، نه تنها بر کنش‌های روانی اجتماعی زن و شوهر، بلکه بر رشد و تحول کودکان و نوجوانان آن خانواده نیز، اثر سوء به جا می‌گذارد (۴). رابطه‌ی زناشویی قادر است بسیاری از نیازهای روانی و جسمی را در یک محیط امن، برآورده سازد و تأثیر بسیاری بر سلامت و بهداشت روانی افراد، داشته باشد (۵). پژوهش‌های گوناگون به این امر نیز اشاره کرده‌اند که ازدواج موفق موجب می‌شود افراد شادتر، بانشاط‌تر و سالم‌تر زندگی کنند (۶). از عوامل مهم زمینه‌ساز بسیاری از بیماری‌ها و اختلالات روانی، می‌توان به ازدواج‌هایی که تحت استرس و تعارض‌های مخرب زناشویی هستند، اشاره کرد. این در حالی است که کام‌یابی زناشویی با سلامت و طول عمر بیشتر، پیوند خورده است (۷ و ۸). لذا برای پژوهش‌گران، تعیین عوامل اصلی مرتبط با دل‌زدگی زناشویی یا کام‌یابی زناشویی، از اهمیت بسیاری برخوردار است (۹).

از آن جا که ازدواج یکی از مهم‌ترین تصمیم‌گیری‌های فرد در زندگی است و رضایت از ازدواج یکی از اصلی‌ترین عوامل تعیین‌کننده‌ی کیفیت زندگی و سلامت روانی به شمار می‌رود، از این رو روان‌شناسان خانواده، اغلب معیار خود را در بررسی کیفیت روابط زوجین، سطح رضایت زناشویی قرار داده‌اند (۱۰). رضایت زناشویی را می‌توان نتیجه خرسندی عمومی از زندگی مشترک، رضایت از روابط جنسی و رضایت عاطفی و هیجانی دانست (۱۱). زوجها، رضایت جنسی را یکی از عوامل مهم رضایت زناشویی و شادکامی می‌دانند (۱۲). یکی از پیش‌بینی‌کننده‌های اصلی و مهم رضایت زناشویی، کیفیت روابط صمیمانه و به‌ویژه جنسی است، به‌گونه‌ای که اهمیت این روابط در رضایت از زندگی زناشویی، اغلب حتی بیش‌تر از سطح تحصیلات، درآمد یا وضعیت شغلی افراد است (۱۳ و ۱۴).

روابط جنسی، شکل‌دهنده‌ی بخشی از ادراک زوجین از یکدیگر است. ادراکات جنسی با رفتارهایی که موجب تداوم ازدواج می‌شوند، ارتباط مثبت دارند (۱۵). بنا بر این رضایت جنسی و پیرو آن، رضایت زناشویی که در ارتباط مستقیم با موضوع خانواده، ساختار و پاسداری از بنیان و استحکام آن می‌باشد، از آن رو مسئله‌ی بنیادین این پژوهش است که نبود آن می‌تواند زمینه‌ساز کژکاری‌ها در روابط زناشویی و از جمله، تنوع‌طلبی‌های جنسی و گرایش به بی‌وفایی در زنان و مردان متأهل شود.

[بی‌وفایی^۱] خیانت، برقراری ارتباط جنسی یک فرد متأهل با جنس مخالف، بیرون از چارچوب خانواده (با فردی به جز همسر)، تعریف می‌شود (۱۶). در سخن پژوهش‌گری دیگر، بی‌وفایی، زیر پا گذاشتن پیمان گفته‌شده یا فرض‌شده‌ی مشروط به انحصار، در ارتباط جنسی و عاطفی است (۱۷). به دیگر سخن، گرایش به بی‌وفایی در رابطه‌ی زناشویی عبارت از احتمال نقض انتظار انحصار در رابطه‌ی صمیمانه‌ی زناشویی است و می‌تواند شماری از کنش‌های فرازناشویی از یک ارتباط اینترنتی ساده با

¹ infidelity

فرد دیگر (به جز همسر)، تا برقراری ارتباط جنسی کامل با دیگری (به جز همسر) را دربرگیرد (۱۸ و ۱۹). بی‌وفایی زناشویی موضوعی است که زوج‌درمان‌گران به صورت منظم با آن روبه‌رو می‌شوند و می‌تواند تجربه‌ای گیج‌کننده و دردناک برای همه‌ی کسانی باشد که با آن درگیرند. افزون بر این، بی‌وفایی، یکی از دلایل عمده‌ی طلاق و ازهم‌پاشیدن ازدواج است (۲۰ و ۲۱). برای نمونه، در ایالات متحده‌ی آمریکا، بیشتر افرادی که در حال ازدواج هستند، انتظار دارند که در یک رابطه‌ی تک‌همسری باشند و میزان مخالفت با روابط جنسی برون‌زناشویی (بی‌وفایی)، بسیار بالاست (۲۲). و با این‌که هنجار پذیرفته‌شده‌ی ازدواج و رفتار جنسی در جامعه‌ی آمریکا، تک‌همسری است، بی‌وفایی، یکی از مهم‌ترین و جدی‌ترین گرفتاری‌ها، در میان بسیاری از زوج‌هاست (۲۳). اگرچه برخی از زوج‌ها، در آغاز زندگی مشترک، خود را به رابطه‌ی زناشویی، متعهد می‌دانند، اما شاید میزان تعهد آن‌ها، آن اندازه نباشد که در برابر توفان‌های براساخته از ناملایم‌های زندگی، مقاومت کنند (۲۴). از همین روست که در ایالات متحده، ۲۲/۷ درصد از مردان دارای همسر و ۱۱/۶ درصد از زنان شوهردار، درگیر شدن در روابط جنسی فرازناشویی راه، در مرحله‌ای از زندگی‌شان، گزارش می‌کنند (۲۵). در پژوهشی گسترده‌تر، در ۵۳ کشور و نزدیک ۱۷۰۰ شرکت‌کننده، تجارب جنسی افراد بررسی شد. پرسش پژوهش از افراد این بود که آیا تاکنون از آغاز ازدواج‌شان، با فردی به جز همسرشان، رابطه‌ی جنسی داشته‌اند؟ یافته‌های بررسی نشان داد که ۶۳ درصد از مردان و ۴۵ درصد از زنان همسردار، با فردی به جز همسر و بیرون از پیمان زناشویی، رابطه‌ی جنسی داشته‌اند (۱۷). پژوهش‌های بسیار دیگری نیز برای برآورد آماره‌ی تقریبی همسران بی‌وفا انجام گرفته است که روی هم رفته، درصد افرادی که در روابط برون‌زناشویی هستند را میان ۱۵ تا ۷۰ درصد برآورد کرده‌اند (۲۶).

عوامل دیگری نیز هستند که ممکن است در گرایش به بی‌وفایی در زندگی زناشویی، نقش ایفا نمایند. یکی از این‌ها، تنوع‌طلبی جنسی (یعنی گرایش فرد برای برقراری روابط جنسی متنوع) است که می‌تواند بر رابطه‌ی زناشویی تأثیرگذار باشد. تنوع‌طلبی جنسی^۱ را گونه‌ای رفتار جنسی تعریف نموده‌اند که صرف‌نظر از میزان تعهد در رابطه، یا صمیمیت فی‌مابین، تنها به منظور ارضای هیجان‌ها صورت می‌گیرد. این رفتار هدفمند است و به سوی ایجاد رابطه‌ی جنسی جهت دارد. این رفتار خود را در دو زمینه‌ی شناختی و رفتاری نشان می‌دهد. زمینه‌ی شناختی این رفتار با میزان اشتغال ذهنی شخص به روابط جنسی و زمینه‌ی رفتاری آن با کوشش فرد برای برقراری رابطه‌ی جنسی با افراد جدید یا به اشکال جدید مشخص می‌شود (۲۷). رضایت جنسی^۲ فرد، عامل دیگر است. اهمیت رضایت جنسی در روابط جنسی که مستقیماً بر رضایت یا دل‌زدگی زناشویی موثر است، بر کسی پوشیده نیست و به عنوان میزان خرسندی یا شادی هر شخص از ارتباط جنسی تعریف می‌شود. هرچند تحت‌تأثیر عوامل گوناگونی مانند استرس‌های شغلی، کشمکش‌های روابط زوجین، سطح تحصیلات و فرهنگ، رفتاری‌های اقتصادی، سازش‌های اخلاقی و جنسی، مشکلات و بیماری‌های جسمی و روانی طرفین قرار دارد (۲۸)، اما زندگی سعادت-مندانه تا اندازه‌ی بسیاری به روابط لذت‌بخش جنسی بستگی دارد، و این روابط، یکی از مهم‌ترین علل خوشبختی یا عدم خوشبختی در زندگی زناشویی است و اهمیت آن از این روست که می‌تواند با تأثیر بر افکار و احساسات زوجین، به طور مستقیم یا غیرمستقیم روابط میان آن‌ها را در ابعاد وسیعی تحت تأثیر قرار دهد و مستقیماً بر احتمال خیانت زوجین به یکدیگر، اثرگذارد (۲۹ و ۳۰). یافته‌های پژوهشی اخیر، نشان می‌دهد که میان تعهد زناشویی و رضایت جنسی رابطه‌ی معناداری وجود دارد. بنابراین افزایش رضایت جنسی می‌تواند در افزایش تعهد زناشویی، مؤثر باشد (۳۱). در این میان، روابط جنسی رضایت‌بخش زوجین، به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل در تحکیم ثبات خانواده‌ها معرفی شده است (۳۲). در پژوهشی،

¹ sexual variety seeking

² sexual satisfaction

۸۸ درصد نمونه‌ی پژوهش که درخواست طلاق داده بودند، یکی از علل درخواست طلاق خود را، مسائل جنسی برشمرده بودند (۳۳). آمارها نشان می‌دهند که در سطح جهان حدود دو سوم ازدواج‌ها منجر به طلاق می‌شوند (۳۴). برپایه‌ی گزارش ملی آماری ضروری^۱، در حدود ۵۰ درصد ازدواج‌ها در ایالات متحده به طلاق می‌انجامد (۳۵). همین نرخ بالای شکست ازدواج‌ها، در سراسر جهان نیز دیده می‌شود (۳۶). در این راستا، نقش رضایت جنسی به عنوان یک ابزار سنجش رضایت از رابطه، مورد تأکید قرار گرفته است که نشان می‌دهد رضایت جنسی در یک رابطه، کلیدی است و حتی می‌تواند عامل تعیین‌کننده‌ی ادامه، یا برهم‌خوردن آن باشد (۳۷، ۹، ۳۸). پژوهش‌های فراوان گذشته، نشان‌دهنده‌ی این است که رضایت جنسی اندک، احتمال ناپایداری زناشویی را افزایش می‌دهد. (۳۹) و به گونه‌ای معنی‌دار احتمال طلاق فرد را افزایش می‌دهد (۴۰). سازه‌ی رضایت جنسی به دو زیرسازه بخش می‌شود که یکی، رضایت از فعالیت جنسی و دیگری، رضایت عاطفی و هیجانی است (۴۱). در پژوهشی، رضایت جنسی را واکنش عاطفی ناشی از رابطه‌ی جنسی فرد تعریف نمودند که ادراک فرد از برآورده‌شدن نیازهای جنسی‌اش، برآورده نمودن انتظارات خود فرد و شریک جنسی‌اش و ارزیابی کلی مثبت درباره‌ی رابطه‌ی جنسی را در برمی‌گیرد (۴۲). بررسی‌های پیشین، شواهدی فراهم آورده‌اند که نشان می‌دهند، رضایت جنسی رابطه‌ی مثبتی با رضایت کلی فرد از رابطه‌ی جنسی (۳۸)، هم‌چنین تعامل و رضایت زناشویی (۹) دارد. بالعکس نارضایتی جنسی را با بی‌وفایی (۴۳) و حتی طلاق (۴۴) مرتبط دانسته‌اند.

اما پژوهش‌های بسیار اندکی هستند که تعامل دو متغیر رضایت جنسی و تنوع‌طلبی جنسی را بررسی نموده‌اند و آن‌ها هم بیش‌تر تنوع‌طلبی در اشکال جدید رفتار جنسی را مد نظر داشته‌اند تا رابطه‌ی جنسی با افراد جدید و بیش‌تر به دنبال پرسش زیر بوده‌اند که: " آیا رفتارهای جنسی ویژه، به سطوح بالاتری از رضایت جنسی می‌انجامد یا خیر؟" برای نمونه، دیویدسون^۲ (۴۵) نشان داد که تحریک دستی یا دهانی شریک جنسی، دخول آلت، بهره‌گیری از محتوای جنسی (هرزه‌نگاری)، تکنیک‌های متنوع و تخیلات جنسی، همه رابطه‌ی مثبتی با رضایت جنسی داشتند. آش‌داون، هک‌آتورن و کلارک^۳ (۲۰۱۱) (۴۶) نیز نشان دادند که افراد وقتی که در ازدواج خود طیفی از رفتارهای جنسی پذیرفته‌شده در اجتماع (برای نمونه، بوسیدن، رابطه‌ی جنسی دهانی، آزمودن وضعیت‌های مختلف، شرکت در گفت‌وگوهای شهوانی) را انجام می‌دهند، از زندگی جنسی خود رضایت بیش‌تری دارند.

پژوهش‌هایی که تعامل میان دو متغیر رضایت جنسی و گرایش به بی‌وفایی را بررسی کرده‌اند (۴۷ و ۲۱) دریافته‌اند که در میان زنان، عوامل مرتبط با رابطه‌ی زناشویی، می‌توانند متغیرهایی مانند بی‌وفایی جنسی را پیش‌بینی نمایند. به هر روی، پژوهش پیرامون خانواده و راه‌های تحکیم آن از دغدغه‌های همیشگی پژوهش‌گران است و علوم مرتبط با آن، به‌ویژه روان‌شناسی، تلاش می‌کنند، بر پایه‌ی یافته‌های پژوهشی، تدابیری بیندیشند که میزان ثبات خانواده را فزونی بخشند (۴۸). لذا مسئله‌ی این پژوهش، بررسی رابطه‌ی میان تنوع‌طلبی جنسی، رضایت جنسی و گرایش به بی‌وفایی (خیانت زناشویی)، در زنان و مردان متأهل می‌باشد.

روش پژوهش:

این پژوهش از نوع تحقیقات همبستگی می‌باشد. جامعه‌ی آماری پژوهش حاضر را همه‌ی مردان و زنان متأهل ساکن شهر تهران که واجد معیارهای ورود به پژوهش بودند، تشکیل می‌دهند. معیارهای ورود به پژوهش حاضر عبارت بودند از: سن

¹ NVSR :(National Vital Statistics Report)

² Davidson

³ Ashdown, HackAthorn & Clarck

میان ۱۸ تا ۵۰ سال، داشتن حداقل مدرک تحصیلی دیپلم، با داشتن تجربه‌ی دست‌کم یک سال زندگی مشترک و عدم سابقه‌ی هرگونه بیماری یا مشکلی که در عملکرد جنسی اختلال ایجاد نماید. حجم نمونه‌ی پژوهش حاضر را ۴۴۴ نفر زن و مرد، به تعداد برابر، که پرسش‌نامه‌های پژوهش را کامل و بدون نقص، تکمیل کرده بودند، برگزیده شدند. نمونه‌گیری تصادفی، به صورت خوشه‌ای چند مرحله‌ای انجام شده که در این روش، جامعه مورد نظر به چندین لایه مرتبه بندی تقسیم می‌شود، به طوری که لایه‌های بزرگتر، لایه‌های کوچکتر را در بر می‌گیرد. سپس پژوهش‌گر از میان لایه‌های بزرگتر چند لایه را به صورت تصادفی انتخاب می‌کند و در مرحله‌ی بعدی از زیر مجموعه‌های لایه‌های انتخاب شده، چند زیرمجموعه را به صورت تصادفی انتخاب می‌کند. این نمونه‌گیری بر مبنای تقسیم‌بندی‌های شهری صورت گرفته است. ابزار و مقیاس‌های سنجش این پژوهش، پرسش‌نامه‌ی گرایش به بی‌وفایی^۱ (۴۹)، پرسش‌نامه‌ی رضایت جنسی لارسون^۲ (۵۰)، پرسش‌نامه‌ی تنوع‌طلبی جنسی^۳ (۵۱)، در کنار پرسش‌نامه‌ی دموگرافیک پژوهش‌گر ساخته بوده است. پس از گردآوری داده‌ها، در بخش آمار توصیفی، شاخص‌های گرایش مرکزی و پراکندگی و انحراف استاندارد و هم‌چنین جداول و نمودارهای فراوانی و هیستوگرام متغیرها، آورده و دسته‌بندی می‌شود و در بخش آمار استنباطی، ضمن کمی سازی، از آزمون‌های آماری مانند آزمون کولموگروف اسمیرنوف، آزمون ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون، برای بررسی فرضیه‌ها و ارتباط میان متغیرها به کار گرفته شده است.

یافته‌ها:

در آغاز و در بخش توصیفی، با بررسی نرمال بودن توزیع مؤلفه‌ها، برای تحلیل داده‌ها در بخش استنباطی، آزمون کولموگروف اسمیرنوف به کار گرفته شد و مشخص شد که توزیع متغیرها نرمال است. بنابراین برای آنالیز داده‌ها از آزمون‌های پارامتریک استفاده می‌نماییم.

جدول ۱ - نتایج آزمون همبستگی پیرسون برای تعیین رابطه‌ی میان تنوع‌طلبی جنسی و رضایت جنسی

Pearson correlation test between SVS & SS

رضایت جنسی	تنوع طلبی جنسی	تنوع طلبی جنسی
$r = 0.168$	1	
$sig = 0.337$		
1	$r = 0.168$	رضایت جنسی
	$sig = 0.337$	

به علت کمی و پیوسته بودن متغیرها، با بهره‌گیری از آزمون همبستگی پیرسون برای بررسی ارتباط میان تنوع‌طلبی جنسی و رضایت جنسی، آن‌چنان که در جدول ۲ دیده می‌شود، سطح معناداری آزمون، ۰/۳۳۷ به دست آمده و این مقدار از

¹ IPS; Infidelity Proneness Scale

² LSSS; Larson Sexual Satisfaction Scale

³ SVSS; Sexual Variety Seeking Scale

۰۵۰ بیشتر است، بنابراین می‌توان گفت؛ میان تنوع‌طلبی جنسی و رضایت جنسی در افراد نمونه‌ی مورد بررسی، همبستگی معناداری وجود ندارد. به دیگر سخن، میزان تنوع‌طلبی افراد، لزوماً تأثیری در احساس رضایت جنسی آن‌ها نخواهد داشت.

جدول ۲- نتایج آزمون همبستگی پیرسون برای تعیین رابطه میان تنوع‌طلبی جنسی و گرایش به بی‌وفایی

گرایش به بی‌وفایی	تنوع طلبی جنسی
r = 0.200 *	1
sig = 0.005	
1	r = 0.200 *
	sig = 0.005

در بررسی جهت و معناداری ارتباط میان تنوع‌طلبی جنسی و گرایش به بی‌وفایی، جدول ۲ داده‌های آزمون همبستگی پیرسون را با تراز معناداری آزمون، برابر ۰/۰۰۵، نشان می‌دهد. بنابراین می‌توان گفت؛ میان تنوع‌طلبی جنسی و گرایش به بی‌وفایی، در نمونه‌ی مورد بررسی، همبستگی وجود دارد و این همبستگی از نظر آماری در سطح $p < ۰/۰۵$ معنادار بوده است. یعنی میان تنوع‌طلبی جنسی و گرایش به بی‌وفایی، در نمونه‌ی مورد بررسی، رابطه‌ی معنادار و مستقیم وجود دارد و میزان افزون‌تر تنوع‌طلبی جنسی افراد، می‌تواند گرایش به بی‌وفایی بیش‌تر آنان را، پیش‌بینی کند. برای بررسی جهت و معناداری ارتباط میان رضایت جنسی و گرایش به بی‌وفایی نیز، با توجه به کمی و پیوسته بودن متغیرها، آزمون همبستگی پیرسون به کار گرفته شد.

جدول ۳- نتایج آزمون همبستگی پیرسون برای تعیین رابطه میان رضایت جنسی فرد و گرایش به بی‌وفایی

گرایش به بی‌وفایی	رضایت جنسی
r = -0.55 *	1
sig = 0.026	
1	r = -0.55 *
	sig = 0.026

در جدول 3، تراز معناداری آزمون ۰/۰۲۶ و کم‌تر از ۰/۰۵ و ضریب همبستگی (۰/۵۵-) منفی است. بنابراین ارتباط رضایت جنسی فرد با گرایش به بی‌وفایی، در نمونه‌ی مورد بررسی، معنادار و معکوس است. به دیگر سخن، افزایش رضایت جنسی در افراد می‌تواند گرایش به بی‌وفایی را، در آنان کاهش دهد.

تحلیل رگرسیون؛ مدل رگرسیون پیش‌بینی گرایش به بی‌وفایی، بر پایه‌ی تنوع‌طلبی و رضایت جنسی
 جدول ۴_ ضریب تعیین ارتباط گرایش به بی‌وفایی بر پایه‌ی تنوع‌طلبی و رضایت جنسی

Coefficient of Determination

ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده
۰/۰۲۱۲	۰/۰۴۵	۰/۰۳۵

جدول ۴، ضریب همبستگی، ضریب تعیین و ضریب تعیین تعدیل‌شده را نشان می‌دهد با توجه به ضریب تعیین می‌توان گفت که همبستگی میان متغیرهای مستقل و متغیر وابسته وجود دارد.

جدول ۵_ آنالیز واریانس آزمون رگرسیون ارتباط گرایش به بی‌وفایی بر پایه‌ی تنوع‌طلبی و رضایت جنسی

Variance Analysis of Regression Test

مدل	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F آماره	سطح معناداری (Sig)
رگرسیون	۵۲۷۵/۱۱۶	۲	۲۶۳۷/۵۵۸	۴/۶۱۶	۰/۰۱۱
خطا	۱۱۲۵۶۰/۹	۱۹۷	۵۷۱/۳۷۵		
کل	۱۱۷۸۳۸/۰۸	۱۹۹			

جدول ۵، آنالیز واریانس است که صحت کلی معادله‌ی رگرسیون را بررسی می‌کند. بدین ترتیب همان‌گونه که دیده می‌شود، با توجه به مقدار آماره‌ی آزمون F و معناداری آن در سطح اطمینان بالای ۰/۰۵ معادله‌ی رگرسیون معتبر بوده و نتایج آن قابل تحلیل است. مقدار ضریب تعیین، ۰/۰۴۵ می‌باشد که مؤید آن است که ۴/۵٪ از تغییرات متغیر وابسته، به کمک متغیر مستقل، قابل تبیین است.

جدول ۶_ ضرایب آزمون رگرسیون ارتباط گرایش به بی‌وفایی بر پایه‌ی تنوع‌طلبی جنسی و رضایت جنسی

Coefficients of Determination

متغیرهای مستقل	ضرایب استاندارد نشده	ضرایب استاندارد شده	t	سطح معناداری
	B	Beta		
ضریب ثابت	۲۸/۲۶۱		۴/۵۷۸	۰/۰۰۰
رضایت جنسی	-۰/۰۶۹	-۰/۰۶۹	-۰/۹۹۳	۰/۰۴۸
تنوع‌طلبی جنسی	۰/۱۰۶	۰/۲۰۵	۲/۹۳۳	۰/۰۰۴

جدول ۶، ضرایب معادله‌ی رگرسیون و آزمون معناداری این ضرایب است. اگر تراز معناداری هر ضریب، کمتر از سطح قابل پذیرش خطا (۰/۰۵) باشد، می‌توان ضریب مربوطه را وارد مدل نمود. در این جا متغیرهای تنوع‌طلبی جنسی و رضایت جنسی وارد مدل می‌شوند. برابر داده‌های جدول زیر، ضریب متغیرهایی که وارد مدل می‌شوند، دیده می‌شود. جزء ثابت معادله‌ی رگرسیون ۲۸/۲۶۱ به دست آمده است که می‌توان معادله‌ی رگرسیون را این گونه نوشت:

$$\text{احتمال خیانت} = ۲۸/۲۶۱ + ۰/۱۰۶ (\text{تنوع طلبی}) - ۰/۰۶۹ (\text{رضایت جنسی})$$

بحث و نتیجه‌گیری:

هدف این پژوهش «تعیین سهم تنوع‌طلبی جنسی و رضایت جنسی در پیش‌بینی گرایش به بی‌وفایی در افراد متأهل» است. با توجه به نتایج آزمون هم‌بستگی پیرسون و مشاهده‌ی سطح معناداری آزمون در جدول ۲ می‌باشد، می‌توان گفت میان تنوع‌طلبی جنسی و گرایش به بی‌وفایی، هم‌بستگی وجود دارد. به دیگر سخن، این دو متغیر در نمونه‌ی مورد بررسی، با یکدیگر رابطه‌ی مستقیم دارند. بنابراین یافته‌ها نشان می‌دهند که بالا بودن تنوع‌طلبی جنسی می‌تواند گرایش به بی‌وفایی را افزایش دهد. این یافته‌ها با یافته‌های پژوهش‌های احمدی و همکاران (۲۷)، عارف نظری (۵۲) و الن و همکاران (۴۳)، هم‌سو می‌باشد. در تبیین این یافته‌ها، جدای از این که تنوع‌طلبی جنسی دارای چه زمینه‌های زیست‌روان‌اجتماعی بوده و تفاوت‌های جنسیتی در این باره چگونه است، می‌توان گفت که رانه‌های تنوع‌طلبی جنسی، هر چه که باشد، راه‌اندازنده‌ی زمینه‌های هیجانی است که انگیزه‌های فرد را برای برقراری ارتباط جنسی با شرکای جنسی متعدد، بیش‌تر می‌کند و آشکار است که اگر همین فرد در یک پیمان وفاداری باشد، گرایش وی به بی‌وفایی را می‌افزاید.

با توجه به نتایج آزمون هم‌بستگی پیرسون و مشاهده‌ی سطح معناداری آزمون در جدول ۳ می‌توان گفت میان رضایت جنسی و گرایش به بی‌وفایی، هم‌بستگی وجود دارد. اما، با عنایت به منفی بودن ضریب هم‌بستگی باید گفت، این دو متغیر در نمونه‌ی مورد بررسی، با یکدیگر رابطه‌ی معنادار منفی دارند. بنابراین یافته‌ها نشان می‌دهند که پایین بودن رضایت جنسی می‌تواند گرایش به بی‌وفایی را افزایش دهد. به دیگر سخن، افزایش رضایت جنسی افراد در پیمان وفاداری، می‌تواند گرایش به بی‌وفایی را در آنان کاهش دهد. این یافته‌ها با پژوهش‌های مارک و همکاران (۴۷)، شکل فورد و همکاران (۲۱) و الن و همکاران (۴۳) هم‌خوانی دارد. هم‌چنین با یافته‌های شاملو (۲۹)، عسگری و همکاران (۳۰)، شاه‌سیاه و همکاران (۳۱)، جهان‌فر و مولایی‌نژاد (۳۲)، هم‌سو است. در تبیین این یافته‌ها، جدای از تفاوت‌های جنسیتی، از آن‌جا که سازه‌ی رضایت جنسی به دو زیرسازه بخش می‌شود که یکی، رضایت از فعالیت جنسی و دیگری، رضایت عاطفی و هیجانی است (۴۱)، می‌توان گفت که رضایت عاطفی و هیجانی ناشی‌شده از ارتباط جنسی رضایت‌بخش در یک پیمان وفاداری، فرد را از بی‌وفایی بی‌نیاز می‌کند، چه که در غیبت انگیزه‌های عاطفی و هیجانی که رانه‌ی بنیادین این بی‌وفایی است، انگیزه‌ای برای پیمان‌شکنی در میان نخواهد بود. هم‌چنین از آن‌جا که، رضایت جنسی را واکنش عاطفی ناشی از رابطه‌ی جنسی فرد تعریف نمودند که ادراک فرد از برآورده شدن نیازهای جنسی‌اش، برآورده نمودن انتظارات خود فرد و شریک جنسی‌اش و ارزیابی کلی مثبت درباره‌ی رابطه‌ی جنسی را در برمی‌گیرد (۴۲)، به نظر می‌رسد که با این ارزیابی مثبت و این برآورده شدن انتظارات فرد از رابطه، نیازی به پیمان‌شکنی و بی‌وفایی، وجود نخواهد داشت. ضمن این‌که، بررسی‌های پیشین، شواهدی فراهم آورده‌اند که نشان می‌دهند، رضایت جنسی رابطه‌ی مثبتی با رضایت کلی فرد از رابطه‌ی جنسی (۳۸)، هم‌چنین تعامل و رضایت زناشویی (۹) دارد، لذا رضایت کلی از زندگی و رضایت زناشویی فوق‌الاشاره، انگیزه‌های بی‌وفایی را از میان می‌برد.

هم‌چنین با توجه به نتایج آزمون هم‌بستگی پیرسون و سطح معناداری آزمون در جدول ۱، می‌باشد، می‌توان گفت میان تنوع‌طلبی جنسی و رضایت جنسی در افراد نمونه‌ی مورد بررسی، هم‌بستگی معناداری وجود ندارد. به دیگر سخن، میزان تنوع‌طلبی افراد، لزوماً تأثیری در احساس رضایت جنسی آن‌ها نخواهد داشت.

ناهم‌سو بودن این یافته با نتایج پژوهش‌های دیویدسون و آش‌داون و همکاران (۴۶)، از این روست که در آن دو بررسی، تمرکز بر تنوع‌طلبی بر اشکال متنوع رابطه‌ی جنسی با یک شریک جنسی می‌باشد، در حالی که بررسی ما متمرکز بر تنوع‌طلبی در تعدد شرکای جنسی است. و در تبیین این یافته می‌توان اشاره کرد که شرکت‌کنندگان بررسی ما، به هنگام دریافت پرسش‌نامه‌ی رضایت جنسی، پاسخ‌ها را با تمرکز بر ویژگی‌های رابطه‌ی جنسی با شریک جنسی‌شان در درون پیمان وفاداری‌شان، ارائه کردند و نه وضعیت کلی رضایت جنسی‌شان در مجموع شرکای جنسی هم‌زمان احتمالی‌شان.

محدودیت‌ها:

از نخستین و مهم‌ترین محدودیت‌های این پژوهش، موضوع پژوهش بود که در فرهنگ ما، پژوهش‌گر، همیشه با بازداری بسیار و مقاومت بالا، به ویژه از سوی زنان، روبه روست. از آن جا که برای یک نمونه‌گیری سالم و بی‌نقص، اجرا بر روی اقشار گوناگون جامعه ضروری بود، اما برخی اقشار مانند بانوان با صبغی مذهبی، بسیار سخت و زمان‌بر در زمان اجرا برخورد می‌کردند که نمونه‌ی دیگری از محدودیت‌ها بود. از آن جا که در این پژوهش برای زمینه‌یابی، پرسش‌نامه به کار گرفته شد، بنابراین محدودیت‌های پاسخ‌گویی، بر این پژوهش هم حاکم است. هم‌چنین تعدد پرسش‌های پرسش‌نامه‌ها، زمان اجرای آن را طولانی کرد که بر دقت پاسخ‌های شرکت‌کنندگان بی‌تاثیر نبوده است. دیگر نکته این‌که تعمیم یافته‌ها به سایر جوامع باید با احتیاط و دانش کافی صورت بگیرد.

پیش‌نهاده‌ها:

پیش‌نهاد می‌شود انجام پژوهش‌های آینده با حجم نمونه‌ی بزرگ‌تر و گستره‌ی جغرافیایی وسیع‌تر انجام گیرد تا ادبیات مترکم و منسجمی درباره‌ی شیوه‌ی به کارگیری متغیرهای این پژوهش فراهم آید. هم‌چنین پیش‌نهاد می‌شود پژوهش‌های آینده، به صورت طولی انجام گیرد تا امکان مقایسه‌ی نتایج در زمان‌های مختلف فراهم شود.

ملاحظات اخلاقی:

با توضیح همه جانبه‌ی اهداف پژوهش برای آزمودنی‌ها و پاسخ به همه‌ی پرسش‌های آنان و رفع کلیه‌ی ابهامات، ضمن گواهی زبانی رضایت آگاهانه توسط ایشان، مراتب به صورت مکتوب به امضای ایشان رسید. تعهد پژوهش‌گران به رازداری و حفظ اسرار آزمودنی‌ها شفافا و کتبا به ایشان ارائه گردید. در طراحی پژوهش، کلیه‌ی موازین اخلاقی لحاظ گردید. درباره حقوق سازندگان پرسش‌نامه‌ها نیز باید گفت از آن جا که همه‌ی پرسش‌نامه‌ها، منبع باز بوده‌اند و بهره‌گیری از آن‌ها از سوی هنجارکنندگان آن در فرهنگ و زبان فارسی، مجاز دانسته شده بود، مشکل اخلاقی وجود ندارد.

تضاد منافع:

از آن جا که نویسندگان، پژوهش خود را با هزینه‌ی شخصی و بدون هیچ‌گونه حمایت مادی یا معنوی نهاد یا سازمانی انجام داده‌اند ضمن عدم نیاز به بخش تقدیر و تشکر در این مقاله، هیچ‌گونه تضاد منافی در این زمینه وجود ندارد. نویسندگان این مقاله با تایید ترتیب نویسندگان، به گونه‌ای که در ابتدای آن ذکر شده، متعهدند که این مقاله هیچ گونه تضاد منافع دیگری نیز ندارد. هم‌چنین نویسنده مسئول اذعان می‌کند که مقاله پیش از این در جای دیگری برای چاپ ثبت نشده است و نخواهد شد.

کاربرد پژوهش:

از نتایج این پژوهش می‌توان برای پیش‌بینی احتمال خیانت در ازدواج و روابط عاشقانه استفاده نمود. نتایج این پژوهش می‌تواند در مشاوره‌های پیش از ازدواج مورد استفاده‌ی متخصصان بالینی و مشاوران قرار گیرد. هم‌چنین می‌توان با آموزش مهارت‌های رابطه به زوجها در ارتباط با متغیرهای موجود در این پژوهش بر پایداری روابط زوجین افزود. هم‌چنین استفاده‌کنندگان دیگر از نتایج این پژوهش می‌توانند پژوهش‌گران علاقه‌مند به حوزه‌ی خانواده، روان‌شناسان و مشاوران فعال در زمینه‌ی مشاوره پیش‌از ازدواج، مشاوران و روان‌شناسان و خانواده‌درمان‌گران فعال در حوزه‌ی خانواده‌درمانی و نهایتاً زوج‌های در آستانه‌ی رابطه یا ازدواج، باشند.

REFERENCES

- 1- Campbell, T. L.. The Effectiveness of Family Interventions for Physical Disorders. *Effectiveness Research in Marriage and Family Therapy*. Alexandria, VA: American Association for Marriage and Family Therapy, 2015: 311-337.
- 2- Sadock, B.J. and Sadock, V.A.. *Kaplan and Sadock's Synopsis of Psychiatry: Behavioral Sciences/Clinical Psychiatry*. 21th Edition, Lippincott Williams & Wilkins, Philadelphia, 2019.
- 3- Harris, V. W.. Marital quality, context, and interaction: A comparison of individuals across various income levels. *Sci. Context*, 2016; 17: 48-52.
- 4- Sadeghi, M.. Marital Interactive Pattern in Iranian Culture and the Effectiveness of Culture-Based Communication Skills Training on Increasing Adaptability of Incompatible Couples. Unpublished PhD dissertation, Shahid Beheshti Univ., Tehran, Iran, 2010.
- 5- Noorani Poor R., Besharat M., Yousefi A. .Examine the relationship between knowledge and attitudes of sexual with marital satisfaction among couples living in young researchers integrated Shahid Beheshti University. *News and Research in counseling*, 2016; 24(8): 2-39. [Persian]
- 6- Donnelly, D.. Sexually inactive marriages. *Journal of Sex Research*, 2016; 30(2):171-179.
- 7- Lillard, L. A. and Panis, C. W. A.. Marital status and mortality: The role of health. *Demography*, 2016; 33, 313-327.
- 8- Murray, J. E.. Marital protection and marital selection: Evidence from a historical perspective sample of American men. *Demography*, 2015; 37: 511–521.
- 9- Litzinger , S. & Gordon, K. C.. Exploring Relationships among Communication, Sexual Satisfaction, and Marital Satisfaction, *Journal of Sex & Marital Therapy*, 2015; 31: 409-24.
- 10- Abbasi R. & Rasoulzade Tabatabaiee K.. Marital satisfaction and individual differences: The role of personality factors *Journal of Behavioral Sciences*, 2009; 3(3): 237-242.
- 11- Abbasi R., Rasoulzade Tabatabaei K., Kabir E., Ebrahimpour R., Abbasi Z.. Prediction of Marital Satisfaction Based On Personality Factors: Comparison of Artificial Neural Network and Regression Method *Journal of Behavioral Sciences (Jbs)*, 2010; 4(3):171–75.
- 12- Trudel, G.. Sexuality and Marital Life: Result of a Survey. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 2002; 28(3): 229-249.
- 13- Diener, E., Oishi, S., Lucas, R. E.. National Accounts of Subjective Well-Being. *American Psychologist*, 2015; 70(3): 234-242.
- 14- Lucas, R. E.. Time Does Not Heal All Wounds: A Longitudinal Study of Reaction and Adaptation to Divorce. *Psychological Science*, journals.sagepub.com, 2015.

- 15- Amirianzadeh, M. et, al.. Investigating some variables related to sexual pleasure in women in Shiraz. Abstracts of the 7th Congress of Family Pathology, Shahid Beheshti University. Tehran, Iran, 2017.
- 16- kaveh, S.. Psychology of unfaithfully and infidelity (2nd ed.): Honar Saraye Andishe. Tehran, Iran, 1394.
- 17- Knight, E. A.. Gender differences in defining infidelity. humboldt-dspace.calstate.edu, 2015.
- 18- Blow, A. J. & Hartnett, K.. Infidelity in Committed Relationships I. Journal of Marital & Family Therapy, 2005; 31(2): 183-216.
- 19- Blow, A. J. & Hartnett, K.. Infidelity in Committed Relationships II. Journal of Marital & Family Therapy, 2005; 31(2): 217-233.
- 20- Glass, S. P., & Wright, T. L.. Sex differences in types of extramarital involvement and marital dissatisfaction. Sex Roles, 1985; 12: 1101- 1120.
- 21- Shackelford, T. K., Besser, A., Goetz, A. T. (2018). Personality, Marital Satisfaction, and Probability of Marital Infidelity. Journal of Individual Differences Research. 6(1): 13-25.
- 22- Johnson, C. A., Stanley, S.M., Glenn, N.D., Amato, P.A., Nock, S.L., Markman, H. J.. 3rd ed. Marriage in Oklahoma (2001) baseline statewide survey on marriage and divorce, 2017.
- 23- Platt, R. L., Nalbone, D. P., Casanova, G.M. Wetchler, J. L.. Parental conflict and infidelity as predictors of adult children's attachment style and infidelity. The American Journal of Family Therapy, 2018; 36(2):149-161.
- 24- Tallman, I. & Hsiao Y. L. Resources, cooperation, and problem solving in early marriage. Social Psychology Quarterly, 2014; 67(2): 172-188.
- 25- Wiederman, M. W.. Extramarital sex: Prevalence and correlates in a national survey. Journal of Sex Research, 1997; 34(2): 167-174.
- 26- Hertlein, K.M., Skaggs, G.. Assessing the relationship between differentiation and infidelity: A structural equation model. Journal of Couple & Relationship Therapy, 2015; 4(2-3): 195-213.
- 27- Ahmadi, M. et al. (2017). Sexual Variety Seeking and attachment styles. Proceedings of the 6th Congress of the Iranian Psychological Association. University of Tehran, Iran
- 28- Harvey, J. H., Wentzel, A. Sprecher, S. (Eds.). The handbook of sexuality in close relationships (4th ed.). Mahwah, N.J.: Lawrence Erlbaum Associates, Inc, 2016.
- 29- Shamlu, S.. Mental Health. 8th Ed. Roshd Pub. Tehran, Iran, 2015.
- 30- Asgari P., Pasha G. & AzarKish M.. A Comparative Study of Marital Commitment, Sexual Satisfaction, and Life Satisfaction between Employed and Unemployed Women in Dezful City. Journal of Clinical Psychology Andishe Va Raftar (Applied Psychology), 2011; 6(21):53-60.
- 31- Shahsiah, M., Bahrami F. & Mohebi S.. On The Relationship between Sexual Satisfaction and Marital Commitment among Couples in Shahreza City, Central Part of Iran. Journal of Fundamentals of Mental Health, , 2009; 11(3): 233 – 238.

- 32- Jahan far, SH. & Molai nejad, M. (2015). *Sexual disorders*. 2nd ed. Bijeh Pub. Tehran, Iran.
- 33- Bolhari J, Ramezanzadeh F, Abedinia N, Naghizadeh M, Pahlavani H, Saberi S.. To Explore Identifying the Influencing Factors of Divorce in Tehran. *Irje*, 2012; 8 (1):83-93.
- 34- Martin, T. C. & Bumpass, L. L.. Recent trends in marital disruption. *Demography*, 2016; 26(1): 37-51.
- 35- National Vital Statistics Reports (2019). Births, marriages, divorces, and deaths: Provisional data for 2018. Retrieved from http://www.cdc.gov/nchs/data/nvsr/nvsr57/nvsr57_19.pdf
- 36- González, L. & Viitanen, T. K.. The effect of divorce laws on divorce rates in Europe. *European Economic Review*, 2009; 53(2): 127-138.
- 37- Barrientos, J. E. & Páez, D.. Psychosocial Variables of Sexual Satisfaction in Chile. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 2006; 32(5): 351-368.
- 38- Santtila, P., Wager, I., Witting, K., Harlaar, N., Jern, P., Johansson, A. & Sandnabba, N. K.. Discrepancies between sexual desire and sexual activity: Gender differences and associations with relationship satisfaction. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 2018; 34: 29-42.
- 39- Edwards, J. N. & Booth, A.. Sexuality, marriage, and well-being: The middle years. In A. S. Rossi (Ed.), *Sexuality across the life course* (pp. 223-260). Chicago, IL: The University of Chicago Press, 2014.
- 40- White, L. K. & Booth, A.. Divorce over the life course. *Journal of Family Issues*, 2011; 12: 5-21.
- 41- Hyde, J. S. & DeLamater, J.D.. *Understanding human sexuality* (9th ed.). New York, NY: McGraw-Hill, 2018.
- 42- Offman, A., & Mattheson, K.. Sexual compatibility and sexual functioning in intimate relationships. *The Canadian Journal of Human Sexuality*, 2015; 14: 31-39.
- 43- Allen, E. S., Rhoades, G. K., Stanley, S. M., Markman, H. J., Williams, T., Melton, J., Clements, M.L.. Premarital precursors of marital infidelity. *Family Process*, 2008; 47: 243-259.
- 44- Amato, P. R. & Previti, D.. People's reasons for divorcing: Gender, social class, the life course, and adjustment. *Journal of Family Issues*, 2003; 24: 602-626.
- 45- Davidson, J. K.. The Utilization of Sexual Fantasies by Sexually Experienced University Students. *Journal of American College Health*, 2015; 34(1): 24-32.
- 46- Ashdown, B. K., Hackathorn, J., Clark, E. M.. In and Out of the Bedroom: Sexual Satisfaction in the Marital Relationship. *Journal of Integrated Social Sciences*, 2011; 2(1):40-57.
- 47- Mark, K. P., Janssen, E. & Milhausen, R. R.. Infidelity in heterosexual couples: Demographic, interpersonal, and personality-related predictors of extradyadic sex. *Archives of sexual behavior*, 2011; 40(5): 971-982.

- 48- Lawrence, E., Rothman, A. D., Cobb, R. J., Rothman, M. T., Bradbury, T. N.. Marital satisfaction across the transition to parenthood. *Journal of Family Psychology*, 2018; 22(1): 41-50.
- 49- Drigotas, S. M., Safstrom, C. A., Gentilia, T.. An investment model prediction of dating infidelity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 1999; 77(3): 509-524.
- 50- Larson J. H., Anderson S. M., Holman T.B., Niemann B. K.. A longitudinal study of the effects of premarital communication, relationship stability, and self-esteem on sexual satisfaction in the first year of marriage. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 1998; 24(3):193-206.
- 51- Ahmadi, Mehdi et al., The Sexual Variety Seeking Scale. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 2011; 30: 412-415.
- 52- ArefNazari M.. Comparison of attachment styles in individuals' monogamy and polygamy. Unpublished PhD dissertation. Tehran: Islamic Azad University, Science and Research Branch, 2016.
- 53- Oishi, S., Diener, E., Lucas, R. E.. *The Optimum Level of Well-Being: Can People Be Too Happy? The Science of Well-Being*. Springer, 2017.